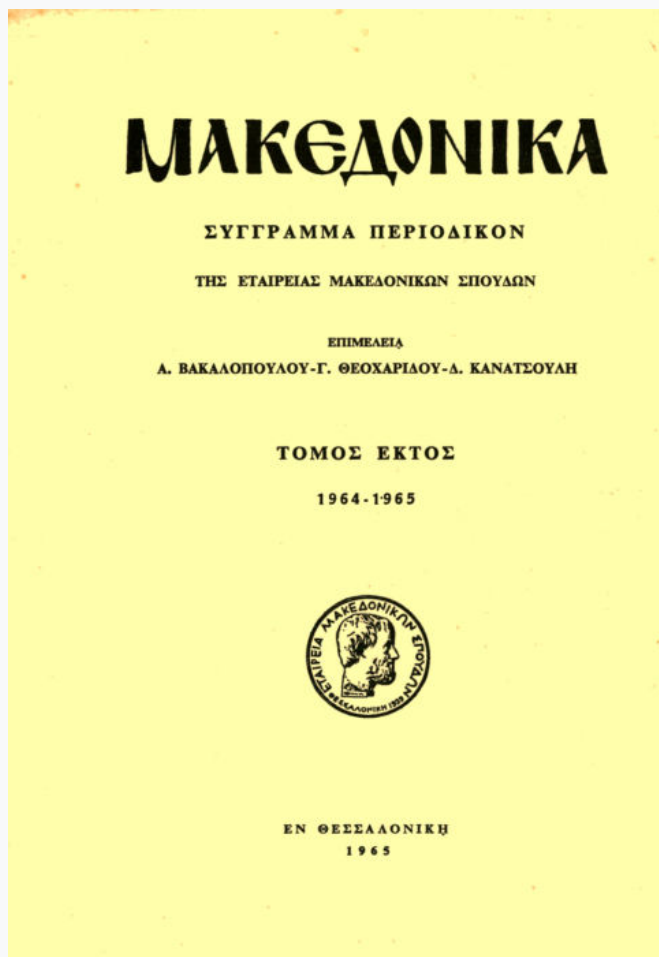

Μακεδονικά

Τόμ. 6, Αρ. 1 (1965)

Φιρμάνιον διακανονισμού φορολογικών θεμάτων, προνομίων και άλλων τιμών παρεμφερών ζητημάτων του Αγίου Όρους

Ι. Κ. Βασδραβέλλης

doi: [10.12681/makedonika.550](https://doi.org/10.12681/makedonika.550)

Copyright © 2014, Ι. Κ. Βασδραβέλλης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Βασδραβέλλης Ι. Κ. (1965). Φιρμάνιον διακανονισμού φορολογικών θεμάτων, προνομίων και άλλων τιμών παρεμφερών ζητημάτων του Αγίου Όρους. *Μακεδονικά*, 6(1), 256–265. <https://doi.org/10.12681/makedonika.550>

**ΦΙΡΜΑΝΙΟΝ ΔΙΑΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΠΡΟΝΟΜΙΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΤΙΝΩΝ ΠΑΡΕΜΦΕΡΩΝ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ
ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ**

Δημοσιεύω κατωτέρω μετάφρασιν τοῦ ἀπὸ 2ας Σαφέρ 1224 (Μαρτίου 1809) φερμανίου, ἐκδοθέντος ἀπὸ τὸν σουλτάνον Μαχμουτ καὶ ἀναφερομένου εἰς διάφορα φορολογικὰ θέματα, προνόμια καὶ ἄλλα παρεμφερῆ ζητήματα τῶν μονῶν τοῦ Ἀγιωνόμου Ὁρους. Τὸ φερμάνιον (ἢ μετάφρασις) τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ Ἀρχείου τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος Καρυῶν, περιῆλθε δὲ εἰς χεῖρας μου κατὰ τὸ ἔτος 1941 κατὰ παραχώρησιν τοῦ ἀειμνήστου ἡγουμένου τότε τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ πατριαρχικῆς καὶ σταυροπηγιακῆς Μονῆς τῶν Βλαττάδων, Ἰωακείμ Ἰβηρίτου, καταγομένου ἐκ τοῦ χωρίου Χορτιάτης.

Μὲ τὸν πολυμαθὴ καὶ εὐπαιδευτον ἐκείνον ἡγούμενον συνειργάσθην ἐπὶ σειρὰν πολλῶν μηνῶν καὶ μέχρι τῆς παραμονῆς σχεδὸν τοῦ προῶρου θανάτου του, ἐπισυμβάντος κατὰ τὸ διάστημα τῆς Γερμανικῆς κατοχῆς. Οὗτος ἔθεσεν εἰς τὴν διάθεσίν μου ὅλα τὰ πρωτότυπα φερμάνια τῆς μονῆς τῶν Βλαττάδων, ἅτινα καὶ ἐδημοσίευσα εἰς ἰδιαιτέραν ἐργασίαν¹, συνειργάσθην δὲ ἐν συνεχείᾳ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου καὶ μὲ τὸν διάδοχον τοῦ μεταστάντος καὶ ἤδη καθηγούμενον τῆς μονῆς Παγκράτιον Ἰβηρίτην.

Τὸ πρωτότυπον τοῦ δημοσιευομένου φερμανίου εἶναι ἄγνωστον ποῦ εὐρίσκεται², ἀλλὰ τὸ παραχωρηθὲν εἰς ἐμὲ ἀντεγράφη ἐκ τοῦ κώδικος τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος Καρυῶν, οὐχὶ ὑπὸ τοῦ ἀποβιώσαντος ἡγουμένου, ὡς καθίσταται φανερόν ἐκ τοῦ γραφικοῦ χαρακτῆρος, ἀλλ' ὑπὸ ἄλλου, προφανῶς μοναχοῦ, ἀρκετὰ ἐγγραμμάτου. Ἀγνωστος λοιπὸν ὁ μεταφραστὴς τοῦ φερμανίου μοναχὸς ἢ ἄλλος τις κοσμικός, ὡς καὶ ἄγνωστον πότε κατεχωρήθη εἰς τὸν κώδικα τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος, ἀλλ' ἡ γλῶσσα τοῦ μεταφραστοῦ περιέχει σχεδὸν ὅλους τοὺς τουρκικοὺς ὅρους, διοικητικούς, φορολογικούς καὶ προνομιακοὺς ἐν γένει ὁρισμοὺς εἰς τὴν τουρκικὴν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Πρὸς κατανόησιν τοῦ περιεχομένου καὶ τότε συνειργάσθην μὲ τὸν ἀπο-

¹ Ἰ. Κ. Βασδραβέλλη, Ἱστορικὰ Ἀρχεῖα Μακεδονίας. Γ'. Ἀρχεῖον Μονῆς Βλαττάδων (1446-1839) Θεσ/νίκη, 1955. σ. ια' + πίν. 8. Βλέπε καὶ συμπλήρωμα εἰς ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ 4 (1960), σελ. 533-536.

² Ὡς ἐκ τούτου εὐρίσκομαι εἰς ἀδυναμίαν νὰ δημοσιεύσω φωτογραφίαν.

βιάσαντα ἡγούμενον με ἀποτέλεσμα νὰ ἐπιφέρωμεν φραστικὰς τινὰς μεταβολὰς, οὐδόλως ἀλλοιούσας τὸ περιεχόμενον τοῦ φιρμανίου, τελικῶς ὁμως ἐθεώρησα σκόπιμον νὰ παραθέσω καὶ μετάφρασιν τῶν τουρκικῶν λέξεων, ἵνα γίνουν ἀντιληπτὰ ὑπὸ ἀσχολουμένων με τὴν μελέτην τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας.

Διὰ τὰ τουρκικὰ ἔγγραφα τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἔχουν δημοσιευθῇ ἐργασίαι τινές¹. Ὑπὸ ἐπεξεργασίαν καὶ ἔκδοσιν, ὡς πληροφοροῦμαι ἀσφαλῶς, εὑρίσκεται συλλογὴ φιρμανίων περὶ Ἁγίου Ὁρους με λίαν σημαντικὸν περιεχόμενον, ἀνήκουσα εἰς τὸν ἀκούραστον ἱστοριοδίφην καὶ ἐρευνητὴν γέροντα Ἀλέξανδρον Λαυριώτην (Λαζαρίδην). Μέρους τῶν φιρμανίων αὐτῶν μετεφράσθη, ὡς περίπου τὸ δημοσιεύμενον ἐνταῦθα καὶ συνεπῶς ἔχει ἀνάγκην τόσον φραστικῆς ἐπεξεργασίας, ὅσον καὶ λεξιλογίου τῶν πολλῶν τουρκικῶν λέξεων, μέρος δὲ μετεφράσθη πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἀπὸ τὸν τουρκομαθὴ Ἰωάννην Παναγιωτίδην. Ἐχει ἐπίσης ἀνάγκην πολλῶν παραπομπῶν καὶ ὑποσημειώσεων, διότι ἡ μετάφρασις τῶν ἐν τοῖς πρωτοτύποις φιρμανίοις τουρκικῶν φράσεων ἐνετάχθη εἰς τὸ κείμενον τόσον εἰς τὴν τουρκικὴν, ὅσον καὶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἡ δὲ τοιαύτη διατυπώσεις εἶναι λίαν κουραστικὴ διὰ τὸν μελετητὴν.

Ἐλπίζω ὅτι αἱ ὀλίγαι αὐτὰ ὑποδείξεις θὰ πείσουν τοὺς ἀσχολουμένους με τὴν μετάφρασιν καὶ δημοσιέυσιν ἐγγράφων τῆς Τουρκοκρατίας, ν' ἀκολουθήσουν τὸν ἀπλοῦν τρόπον, τὸν ὁποῖον ἐχρησιμοποίησα κατὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν Ἱστορικῶν Ἀρχείων τῆς Μακεδονίας², ὑπὲρ τοῦ ὁποίου εἶχον ταχθῇ οἱ ἀποβιώσαντες ἐσχάτως καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Κωνστ. Ἀμαντος καὶ Νικ. Βλάχος.

Μετάφρασις τοῦ γενικοῦ χαττίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους ὁποῦ εἰς τὸ παρὸν ἔτος ἐγινεν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Σουλτάν Μαχμούτ*

Πρὸς τε τὸν μουλὰν¹ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἀγιάννην² καὶ τὸν ἀπὸ μέρους τοῦ βασιλικοῦ Ὀτζακίου τῶν μπισταντζήδων³ διορισθέντα χασεκλήν⁴ μουμπασίρη⁵.

Οἱ καλόγηροι τοῦ Ἁγίου Ὁρους προηγουμένως, κατὰ τὸ περὶ τούτου ἐκτε-

¹ Προχείρως ἀναφέρω: Σπ. Λάμπρου, Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἑλληνικῶν κωδίκων. Ἐν Καταβρυγίᾳ τῆς Ἀγγλίας 1893. Εὐλ. Κουρίλλα, Κατάλογος τῶν κωδίκων τῆς Ἱερᾶς Σκῆτης Κανσοκαλυβίων κ.λ.π. Paris 1930. Γ. Συμυρνάκη, Τὸ Ἅγιον Ὅρος. Ἀθῆναι 1903. Ἀρχεῖον τῆς Κοινότητος Ὑδρας 1778-1832, κ.λ.π.

² Ἱ. Κ. Βασδραβέλλη, Ἱστορικὰ Ἀρχεῖα Μακεδονίας. Α'. Ἀρχεῖον Θεσσαλονίκης (1695—1912). Θεσσαλονίκη 1952, σελ. κβ' + 576. Β'. Ἀρχεῖον Βεροίας—Ναούσης (1598-1886). Θεσσαλονίκη 1954, σελ. κς' + 416. Τουρκικὰ ἔγγραφα περὶ τοῦ Μακεδονικοῦ ἀγῶνος. Θεσσαλονίκη 1958, σελ. ιδ' + 93 + πίν. 4 κ.λ.π.

* Ἐν ἐπικεφαλίδι τῆς μεταφράσεως τεθὲν ἐκ μέρους τοῦ μεταφραστοῦ.

ταμένον ἰλὰμ⁶ τοῦ μπισταντζήμασι⁷, εἶχον ἀναγγεῖλει καὶ παρακαλέσει, νὰ ἐκδοθῇ ἱερὸς ὀρισμὸς ἐπικυρωτικός, τόσον τῶν ἀπ' ἀρχῆς σουρουτιῶν⁸ τοῦ μοναφιετιού⁹ των, ὅσον καὶ τῶν μετὰ τὴν καταγραφὴν, περιέχον προσέτι καὶ τὸ ὅτι ἀποδίδουν κατ' ἔτος κατὰ τὴν ἀν τοῦ ραμαζανίου¹⁰, καὶ τὰ ὁποῖα κατὰ τὴν νέαν καταγραφὴν ὑπεσχέθησαν νὰ δίδουν λόγῳ τζέπ χουμαγιόν¹¹ ἔνεκα τοῦ μοναφιετιού των, ἐπὶ χιλιάδας πεντακόσια γρόσια εἰς τὸ βασιλικὸν Ὅτζάκι. Διὸ ἐξετασθέντων τῶν κωδίκων τοῦ καλεμιού¹² τῶν ἐφκαφίων¹³, τῶν ἐν τῷ δαυιλεῖ μου χαζινέ¹⁴ πεφυλαγμένων, ἐγένετο δερκινάρι¹⁵, ὅτι κατὰ τὸ ἐννεακοσιοστὸν ἐβδομηκοστὸν ἔκτον ἔτος, τῇ (13) ιγ' Σαμπάν, εἶχεν ἐκδοθῇ κατ' ἐπέκτασιν ὑψηλὸς ὀρισμὸς, ἀποφαινόμενος ὅτι τὰ εἰς Θεσσαλονίκην καὶ τοὺς πέριξ ἐκεῖ ναχιγέδες¹⁶ κείμενα ὑποστατικά καὶ ζῶα, νὰ τὰ νέμονται μὲν ἐπὶ συμφωνίᾳ, ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὰ τὰ ὑποστατικά, χωράφια δηλονότι, ἀμπέλια, μύλοι, μπιστάνια, τσιφλίκια, ὑποζύγια, κατὰ τὸ ἔκπαλαι, νὰ μὴ θεωροῦνται κτήματα ἀτομικὰ τινὸς μοναστηριακοῦ καλογήρου, καὶ νὰ μὴ δύναται τις ἐξ αὐτῶν νὰ ζητῇ νὰ ἐξουσίση πολὺ ἢ ὀλίγον πρᾶγμα καὶ ἐπομένως ἀποθνήσκοντος τινος καλογήρου ἢ ἀπελθόντος εἰς ἄλλο μέρος νὰ μὴ δύνανται οἱ ἐμίνηδες¹⁷, μπεῖ τουμάληδες, βοιβοδάδες¹⁸ καὶ σουμπασήδες¹⁹ νὰ ἐνοχλοῦν τοὺς λοιποὺς καλογήρους λέγοντες, ὅτι ὁ δεῖνα καλόγηρος ἀπέθανεν ἢ ἀπῆλθεν εἰς ἄλλο μέρος καὶ ἐπειδὴ ἡ περιουσία του θεωρεῖται ξένη, τὰ ὑποστατικά, πράγματα καὶ ὑποζύγια του τί ἐγένοντο; Κατὰ τοὺς ἐπὶ τοῦ αἰδιμίον σουλτὰν Μουράτ ἐκδοθέντας ἱεροὺς ὀρισμοὺς, οἱ καταβάλλοντες κατ' ἔτος εἰς τὸν δαυιλεῖ μου χαζινέ τὰ κατὰ τὸν βασιλικὸν κώδικα ὀριζόμενα νὰ μὴ ἐνοχλῶνται, οἱ δὲ ἐναντίως φερόμενοι τῷ ὑψηλῷ ὀρισμῷ, νὰ καταγγέλλωνται ὀνομαστὶ εἰς βασιλεῦσσαν καὶ ὁ ὑψηλὸς ὀρισμὸς, ἀφοῦ ἐμφανισθῇ, νὰ μένη πάλιν πεφυλαγμένος εἰς χεῖρας τῶν ρηθέντων καλογήρων. Παρεκάλεσαν δὲ οἱ αὐτοὶ καλόγηροι νὰ διορισθῇ ἐκ μέρους τοῦ ὀτζακίου ἕνας φιλοραγίᾳς χασεκῆς²⁰, διὰ νὰ τοὺς διαφυλάττῃ ἀπὸ τυχόν ἐνοχλήσεις καὶ ἀδικίας, ὅστις νὰ διατρίβῃ εἰς Θεσσαλονίκην, ἔχων καὶ τὰ ἐξοδά του ἐξ αὐτῶν κατὰ τὸν διὰ βασιλικὸν χαττίου²¹ προεκδοθέντα ὀρισμὸν, ἀποφαινόμενον τὸ νὰ μὴ ἐνοχλῶνται ἐκ μέρους τῶν βαλῆδων τῆς Θεσσαλονίκης καὶ καθήδων διὰ διορισμὸν μονυμπασήριδων καὶ ἄλλων μέσων, καθ' ὅτι αὐτοὶ οἱ τῶν μοναστηρίων τοῦ Ἁγίου Ὁρους καλόγηροι, ἐπειδὴ πρὸ τῶν λοιπῶν ἐδέχθησαν τὸ ραγιαλίκι²², ἔλαβον ὀρισμοὺς μοναφιετιού καὶ σερμπεστιγιετιναμέδες²³ περὶ τοῦ νὰ μένουν εἰς τὰς χεῖρας καὶ τὴν κυριότητά των τὰ πέριξ τοῖς μοναστηρίοις αὐτῶν, ἐκκλησίαι δηλονότι καὶ λοιπὰ ὑποστατικά, γαῖαι καὶ πράγματα καὶ νὰ εἶναι κατὰ πάντα λόγον ἐλεύθεροι καὶ ἀπηλλαγμένοι ὁμοίως ἀπὸ κάθε εἶδους δοσίματος, ἔνεκα τῶν ὧν δίδουν λόγῳ ὀτζακλικίου²⁴ κατ' ἀποκοπὴν εἰς τὸ ὀτζάκι τῶν μπισταντζήδων καὶ μὲ ὅλον τοῦτο δὲν ἔπαυον οἱ βαλῆδες τῆς Θεσσαλονίκης καὶ κριταὶ καὶ λοιποὶ ἔχλη - οὐρφήδες²⁵ τοῦ νὰ τοὺς ἐνοχλοῦν ἐναντίον τοῦ μοναφιετιού των δι' ἀποστολῆς μονυμπασήριδων καὶ ἀπαιτήσεως ἀσπρων. ἔθεωρήθη τοῖνον εἰς τοὺς ἐν τῷ δαυιλεῖ μου χαζινέ πεφυλαγμένους κώδικας τοῦ μεβκουβατιού²⁶ καὶ

ἐγένετο δερκινάρι, ὅτι ὁ ἐπὶ τῆς καταγραφῆς τοῦ Ἁγίου Ὁρους διορισθεὶς κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑκατοστὸν τριακοστὸν τέταρτον ἔτος Κιουτσούκ Ἀχμέτης κατέγραψε δέκα ἑννέα μοναστήρια, οἱ καλόγηροι τῶν ὁποίων ἀποδίδοντες κατ' ἔτος εἰς τὸ Ὅτζάκι τῶν μπισταντζήδων διὰ κερπὰς²⁷ καὶ ζαράλ κασαπιέ²⁸ κατ' ἀποκοπὴν διακοσίας χιλιάδας ἀσπρα, νὰ εἶναι ἐλεύθεροι ἀπὸ ἀβαρίζια²⁹ καὶ λοιπὰ δοσίματα, διὰ ἃ ἔχουν εἰς χεῖρας τῶν καὶ ἱερῶς ὀρισμοὺς ἐπικεκοσμημένους διὰ βασιλικῶν χαττίων καὶ ὅτι πενήντα δύο καὶ ἡμισυ ζευγάρια προσετέθησαν τοῖς προτέροις τριάντα δύο, ἐλεύθερα καὶ αὐτά, διὸ μὲ τὸ νὰ ἔχουν εἰς χεῖρας τῶν ἀπὸ τούδ' προηγουμένων σουλτάνους διαφόρους ὀρισμοὺς περὶ τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀσυνδοσίας τῶν, εἶχεν ἐκδοθῇ ἱερὸς ὀρισμὸς εἰς τὸ νὰ μὴν ἐνοχλῶνται τὰ εἰς τὴν κυριότητα αὐτῶν τσιφλίκια ἀπὸ τε τούδ' βοϊβοδάδες καὶ λοιποὺς ἔχλη-οὔρηδες τῆς Θεσσαλονίκης καὶ μπέηδες τῆς Καβάλας καὶ ἀπὸ διαβολὰς τῶν Θεσσαλονικέων ἐξ ἀπαιτήσεως δοσιμάτων, ἐναντίον τῆς τε ἱερᾶς κρίσεως καὶ τῶν ἱερῶν ὀρισμῶν. Ὁ ὀρισμὸς αὐτὸς γενομένης ἀναγορεύσεως βασιλικῆς ἀπαξ καὶ δις ἀνεκαινίσθη, ἐπικοσμηθεὶς καὶ διὰ βασιλικοῦ χαττίου, ὅπερ δι' ὑψηλῆς ἐπιταγῆς κατεχωρήθη ἐν τῷ κώδικι, ὡς ἐγένετο γνωστὸν ἐκ τοῦ κώδικος τοῦ μαλιγέ³⁰, καὶ αἱ ἀναγόμεναι εἰς τὴν ἱερὰν κρίσιν διαφοραὶ αὐτῶν νὰ θεωρῶνται εἰς τὸ βασιλικὸν διβάνι³¹ κατὰ τὸ σουρουῦτι τοῦ πατριαρχικοῦ βερατίου³², ὡς ἐγένετο δερκινάρι ἀπὸ τοῦ πῖσκοπος μουκατσί³³. Ἐπομένως καὶ ἀπὸ τοῦ μεβκουφατιοῦ ἐγένετο δερκινάρι, ἐπειδὴ οἱ ρηθέντες καλόγηροι, ἑνεκα τῶν ὧν εἰθίσται νὰ δίδουν διακοσίων χιλιάδων ἀσπρον εἰς τὸ Ὅτζάκι, εἶναι ἐλεύθεροι καὶ ἀπηλλαγμένοι διὰ βασιλικοῦ χαττίου ἀπὸ ἀβαρίζια καὶ λοιπὰ δοσίματα καὶ ἀπὸ ἄλλας ἀπαιτήσεις λόγῳ σαφὰ γκελδί³⁴, ἰμδαδιγέ³⁵ βιλᾶγετιοῦ καὶ μεντζιλιού³⁶ καὶ μπαϊράκ σεϊμέν³⁷, κιουρέκ κασμὰ ἀχτζεσί³⁸ καὶ τεφτησιού ἐκκλησιῶν³⁹, καὶ ἄλλων, τούτοις ὁμοίων μέσων ἀδικιῶν, ἐξεδόθη κατὰ τὸ ἐξηκοστὸν ἔνατον ἔτος κατὰ μῆνα Τζεμάτζη οὐλ ἀχῆρ διὰ τελχισίου⁴⁰ καὶ ὑψηλῆς ἐπιταγῆς ἱερὸς ὀρισμός, ὅστις ἐπεκοσμήθη καὶ διὰ βασιλικοῦ χαττίου, ἀποφαινόμενος νὰ μὴν ἐνοχλῶνται κατ' οὐδέν, ἀλλὰ νὰ φυλάττονται τὰ ἀρχαῖα τῶν μοναφίγεται διὰ παντός. Ἐγένετο δὲ δερκινάρι καὶ ἀπὸ τοῦ διβὰν καλεμου⁴¹, ὅτι ἐδόθη ἱερὸς ὀρισμός κατὰ τὸ πεντηκοστὸν ἕκτον ἔτος δι' ἱλαμίου τοῦ μπισταντζήμπαση περὶ διορισμοῦ, ὡς εἰθίσται, χασεκῇ τιнос εἰς τὸν Καζᾶν τοῦ Δελβίνου μὲ τὸ νὰ θεωρῇ τὰς ὑποθέσεις τῶν κατοίκων καὶ εἰς τὸ νὰ τοὺς διατηρῇ καὶ νὰ τοὺς προφυλάττῃ διατρίβων εἰς τὸν αὐτὸν καζᾶν, ἔχων τὰ ἐξοδὰ του ἐξ αὐτῶν τῶν ἰδίων κατοίκων. Ὅθεν κατὰ ὑψηλὸν ὀρισμόν, ὅστις εἶχεν ἐκδοθῇ προηγουμένως, νὰ μὴν ἐνοχλῶνται, ὡς ὄντες τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ὁτζακλικιὸ τοῦ Ὅτζακιοῦ νεφεριῶν⁴², ἐκ μέρους τῶν βαλῆδων καὶ καδήδων τῆς Θεσσαλονίκης ἐναντίον τοῦ βασιλικοῦ χαττίου δι' ἀποστολῆς μουμπασίρηδων. Εἶχε δὲ διορισθῇ ἐκ μέρους τοῦ Ὅτζακιοῦ ἕνας περιποιητικὸς τῶν ραγιάδων πιστὸς καὶ ὑποληπτικὸς χασεκῆς ἐπὶ συμφωνίᾳ τοῦ νὰ διατρίβῃ εἰς Θεσσαλονικὴν διὰ νὰ ἐπιτηρῇ καὶ νὰ φυλάττῃ τοὺς πτωχοὺς τῶν μοναστηρίων καλογήρους καὶ νὰ μὴν ἀφήνῃ νὰ ἐπηρεάζωνται καὶ νὰ ἀδι-

κῶνται ἐκ μέρους τῶν βαλῆδων τῆς Θεσσαλονίκης καὶ καθήδων δι' ἀποστολῆς μουμπασίρηδων ἐναντίον τοῦ βασιλικοῦ χαττίου, νὰ λαμβάνη δὲ καὶ τὰ ἔξοδά του παρὰ τῶν καλογήρων, δι' ὃ καὶ εἶχε κάμει ἱλὰμ ὁ μπισταντζήμπασης κατὰ τὸ δοθέν παράδειγμα καὶ ἀρχαῖον ἔθος, νὰ διορισθῇ αὐτόθι ἓνας ἄξιος χασεκῆς καὶ γενομένου τελχισιού⁴³ ἐξεδόθη κατὰ τὸ τελχίσι δερκινάρι καὶ σουρουτι Ἱερὸς ὀρισμός, ἐν ἔτει χιλιοστῷ ἑκατοστῷ ἑβδομηκοστῷ ἑβδόμῳ τῇ εἰκοστῇ τρίτῃ τοῦ Σαμπάν⁴⁴ εἰς συνέχειαν καὶ ἀπαράλλακτον ἐκτέλεσιν τοῦ ἀρχαίου ἔθους, ὑπεγράφη δὲ καὶ βασιλικὸν χάττι, ὅπερ καὶ κατεχωρήθη ἐν τῷ κώδικι κατὰ τὴν δὲν τοῦ Ζιλκανδέ⁴⁵ τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Προσέτι ὁ ἐπὶ τῆς καταγραφῆς διορισθεὶς Ἀχμέτ μοντεβελλῆς⁴⁶ τοῦ νοῦρι Ὅσμανιγέ⁴⁷ καὶ ὁ σὺν αὐτῷ ἐκ τῶν μεβκουφὰτ καλεμὶ καλφάδων Αερβίς Μονχαμέτ Κάλφας κατέγραψαν τὰ ἄπερ οἱ καλόγηροι τῶν τοῦ Ἀγίου Ὁρους μοναστηρίων κέκτηνται τσιφλίκια καὶ ὑποστατικά καὶ ἄλλας προσόδους καὶ ἱράδιά⁴⁸ των καὶ τὰ ἐτήσια ἐπομένως τῶν δεκατιῶν, σπέντζας⁴⁹ καὶ λοιπῶν δοσιμάτων, διὰ νὰ γίνωνται ταχσίλι⁵⁰ καὶ παρ' αὐτῶν καθὼς καὶ παρὰ τῶν ραγιάδων ἐκάστου μέρους, καθὼς ἀπαιτεῖ ὁ νόμος, δηλονότι, χίλια τετρακόσια δέκα ὀκτὼ γρόσια ἐτήσιως διὰ ἱζιμὴν⁵¹ τῶν μοναστηρίων, χίλια πεντακόσια πενήντα γρόσια λόγῳ σπέντζας, ἀνὰ ἐξήκοντα ἄσπρα λογαριαζόμενα πρὸς ἕκαστον τῶν καλογήρων, καθ' ὅτι εἶναι ὅλοι ἐπίσης μοναχοὶ καὶ ἄγαμοι, ὀκτακόσια τριάκοντα γρόσια διὰ ρέσμι⁵² τῶν ἀμπελίων τοὺς πρὸς ἐξήκοντα ἄσπρα τὸ ντονοῦμι⁵³, πεντακόσια ἑβδομήκοντα γρόσια διὰ τὰς ἐλαίας των πρὸς δύο ἄσπρα τὴν ρίζαν, χίλια ἑννεακόσια ὀγδοήκοντα πέντε γρόσια ἔτι δεκατιῶς τῶν δένδρων φουντουκιῶν ἀνὰ δύο γρόσια τὸ ντονοῦμι, διακόσια εἴκοσι πέντε γρόσια διὰ τοὺς μπαχτσέδες των πρὸς ἓν γρόσι τὸ ντονοῦμι, πεντακόσια σαράντα γρόσια διὰ τὰ τζαῖρια καὶ χωράφια των πρὸς ἓν γρόσι τὸ ντονοῦμι, ἑκατὸν πενήντα γρόσια ρέσμι τῶν μελισσώνων πρὸς ἑννέα ἄσπρα τὸ ἓν, τριάκοντα δύο γρόσια διὰ τοὺς μύλους των, πεντακόσια γρόσια εἰσέτι, ἄπερ ὑπεσχέθησαν νὰ δίδουν ἕνεκα ἀφέσεως μουπαγιᾶ⁵⁴, συμποσούμενα τὰ πάντα εἰς ἑπτὰ χιλιάδας ὀκτακόσια γρόσια, τὰ ὁποῖα ὑπέσχοντο νὰ δίδουν κατ' ἔτος. Ὅθεν κατὰ τὸ περὶ τούτων δοθέν νιζάμι διωρίσθη ἐκ μέρους τοῦ Ὀτζακιού τῶν μπισταντζήδων μουμπασίρη ἓνας εὐνόληπτος χασεκῆς κατὰ τὸ ἑβδομηκοστὸν ὀγδοὸν ἔτος κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Μαρτίου μηνός, πρὸς ὃν καὶ νὰ ἀποδίδωνται ἐντελῶς τὰ ἄπερ ὑπεσχέθησαν, ὡς εἴρηται, ἑπτὰ χιλιάδες ὀκτακόσια γρόσια, ἐξ ὧν αἱ δύο χιλιάδες ἑκατὸν ἐξήκοντα ἔξη καὶ ἥμισυ γρόσια καὶ εἴκοσι ἄσπρα εἶναι τὰ λόγῳ ζημίας κρέατος καὶ κირπασίου τιμῆς λόγῳ ὀτζακλικιού διδόμενα μὲ τὸ νὰ προστεθῇσαν κατὰ βασιλικὴν ἐπιταγὴν εἰς τὴν τιμὴν τοῦ κρέατος πεντακόσια γρόσια πρὸς τοῖς χιλίοις ἑξακοσίοις ἐξήκοντα ἔξ καὶ ἥμισυ γροσίοις καὶ ἄσπρα εἴκοσι, τὰ δὲ τριακόσια πενήντα τέσσαρα γρόσια εἰς τὸ καλενδερχανέ⁵⁵ εἰς τροφὴν τῶν ἐκεῖ μπισταντζήδων, ὡς ἐκपालι διορισθέντα, τὰς δὲ πέντε χιλιάδας διακόσια ἑβδομήκοντα ἑννέα γρόσια καὶ τεσσαράκοντα ἄσπρα ἰχσαριγιέ⁵⁶. Ἐκτὸς τούτων, ὑπεσχέθησαν νὰ

δίδουν ἑπτὰ χιλιάδας γρόσια εἰς τρία ταξείδια ἑτησίως διὰ τὸ μῆρ⁵⁷, διὰ νὰ μείνῃ ἀκλόνητον τὸ ἀπ' ἀρχῆς ἔλεσθὲν αὐτοῖς διὰ βασιλικοῦ χαττιοῦ μοναφιετί καὶ σερμισπιγιέτι, τὰ ὁποῖα ἀποδίδονται κατ' ἔτος εἰς τὸν ζαμπίτην⁵⁸ τοὺς, διὰ νὰ μὴν ἐνοχλῶνται κατὰ παράβασιν τοῦ ἀρχαίου μοναφιετιοῦ των, λόγφ βιλαέτ γιαρδμη ἰχσαριγέ, τεσριφιγέ⁵⁹, κονδουμὲ ἀρπά⁶⁰, σαμὰν ἀχτζεσί⁶¹, ἀδεία ἔνεκα τοῦ σιταρίου, τὸ ὁποῖον ἀγοράζουν δι' ἰδίαν τοὺς τροφὴν καὶ λόγφ τευτησίον ἐκκλησίας καὶ ἄλλων διαφόρων καινοτομιῶν ἐκ μέρους βαλήδων καὶ ἀγιάνηδων τοῦ τόπου, ἀλλὰ νὰ ἐπικυρωθῇ τὸ ἀρχαῖον μοναφιετί των δι' ὑψηλοῦ ὀρισμοῦ, ἐπικεκοσμημένου διὰ βασιλικοῦ χαττιοῦ, καὶ οὕτως νὰ λάβῃ κῦρος καὶ νὰ κατοχυρωθῇ ἡ χρηματικὴ αὐτῶν ὑπόσχεσις. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἶχε γίνεи δερκινάρι μὲ ἀπαριθμησιν τῶν εἰρημένων σουρουτιῶν τοῦ μοναφιετιοῦ των, ὥστε ἐκτὸς τοῦ ὀτζακλιοῦ, ὅπου δίδουν ἔνεκα δεκατιῶν καὶ ἄλλων δοσιμάτων, μὲ τὸ νὰ ἐφάνῃ νέα πρόσδοδος ἑπτὰ χιλιάδων γροσίων, ἐγένετο κατδ⁶² εἰς τὸ μεβκουφατ τὸ περὶ καταγραφῆς ἐλθὼν τεφτέρι καὶ ἐδόθη κατὰ τὸ χιλιостὸν ἑκατοστὸν ἐβδομηκοστὸν ὀγδοὺν ἔτος, τῇ 5' (6) τοῦ Σαμπάν ἱερὸς ὀρισμός, περιέχων τὰ ἀπ' ἀρχῆς περὶ μοναφιετιοῦ αὐτῶν σουρουτία, κατὰ τὸ περὶ τούτου ἐλχίσι. Εἰς δὲ τὸ κατὰ τὸν ρηθέντα ὀρισμὸν ἐλθὼν ἱλάμι τοῦ κριτοῦ τῆς Θεσσαλονίκης, ἐγένετο δερκινάρι διάφορα καῖδια, εἰς τὰ ὁποῖα, γενομένης εὐκρινοῦς μελέτης καὶ ἐρεῦνης, ἐφάνησαν καταγεγραμμένα τὰ ἀρχαῖα αὐτῶν σουρουτία ἀπὸ τε τοῦ δεφτερχανέ⁶³ καὶ μεβκουφατιοῦ δερκιναρίου, καὶ ὅτι γενομένης τῆς νέας καταγραφῆς διετέθη κατὰ τὸ περιεχόμενον νιζάμι τὸ νὰ διορίζεται κατ' ἔτος εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ τιαφτίου ἐκ μέρους τοῦ Ὀτζακιοῦ εἰς εὐνόληπτος καὶ πιστὸς χασεκῆς, πρὸς ὃν νὰ ἐγχειρίζονται ὅσα ὑπεσχέθησαν νὰ δίδουν, ἑπτὰ χιλιάδες ὀκτακόσια γρόσια λόγφ εἰσοδημάτων τῆς νήσου καὶ δοσιμάτων διαφόρων καὶ μπεντελιού⁶⁴, ἀνταλλάγματος δηλονότι μουμπιγιά⁶⁵, ἐκ τῶν ὁποίων γίνεται τελσίμ⁶⁶ καὶ ὁ ἱρσαλιγές⁶⁷ εἰς τὸν δαυιλῆ χαζινέ. Ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ διὰ νοζούλ ἀχτζεσί⁶⁸ χίλια τριακόσια ἔν καὶ ἥμισυ γρόσια διὰ τὰ κατὰ τὴν νέαν καταγραφὴν πενήντα ὀκτὼ τσιφλίκια, μετόχια δηλονότι, κείμενα εἰς τοὺς ναχιγέδες Σιδηροκασίων (Μαντεμοχώρια), Παζαργκιάχ, Ὁρμελίκι, Κελεμεριοῦ καὶ Κασσάνδρας, τὰ ὁποῖα ἄσπρα νὰ μὴ εἰσαχθοῦν εἰς τὸ δεφτέρι τῶν ἀβαριτζιῶν τῆς Θεσσαλονίκης, ἀλλὰ νὰ παραδίδονται εἰς τὸν δαυιλῆ μου χαζινέ κατὰ τὴν πρώτην τοῦ Μουχαρέμ, καὶ εἰς ἀμοιβὴν τούτου, νὰ μὴν ἐνοχλῶνται ἀπὸ τὸν καζῶν τῆς Θεσσαλονίκης δι' ἀπαιτήσεις ἀθθις ἀβαριτζιῶν καὶ δοσιμάτων καὶ ὅτι κατεγράφη ἡ περὶ τούτων ὑπόσχεσις των καὶ ἐπομένως ἐξεδόθη καὶ ὑψηλὸς ὀρισμός, προστάσεων νὰ μὴ ἐνοχλῶνται ἐκ μέρους βαλήδων καὶ ἀγιάνηδων τοῦ τόπου δι' ἀπαιτήσεις βιλαγέτ γιαρδμη, ἰχταριγέ⁶⁹, τεσριφιγέ⁷⁰, κονδουμιγέ⁷¹, ἀρπά σαμὰν ἀχτζεσί, δόσιν ὁμοίως λόγφ ἀδείας ἔνεκα τοῦ σιταρίου ποῦ ἀγοράζουν δι' ἰδίαν τοὺς χρεῖαν καὶ τευτησίον ἐκκλησιῶν καὶ βήγλας⁷² καὶ διαφόρων ἄλλων προτάσεων, πληρώνοντες καὶ τὰ ἄπὲρ ὑπέσχοντο ἑπτὰ χιλιάδας γρόσια εἰς τρεῖς προθεσμίας, ὡς εἴρηται, κατὰ Μάρτιον, ὅστις ὑψηλὸς ὀρισμός

ἐπεκοσμήθη καὶ διὰ βασιλικοῦ χαττιοῦ. Ἐπομένως ἐγένετο δερκινάρι, ὅτι αὐτὰς τὰς ἐπὶ χιλιάδας γρόσια, πὺν ἔνεκα τοῦ μοναφιετιοῦ των ὑπεσχέθησαν ἀπὸ τοῦ ἔβδομηκοστοῦ ὀγδόου ἔτους, ἀπὸ Μαρτίου, νὰ δίδουν κατ' ἔτος εἰς τρία ταξείδια, κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος τὰ ἐπλήρωσαν εἰς τὸ εὐπρεπές. Ὅτιζάκι, καθὼς καὶ μὲ λογαριασμὸν ἄσπρων εὐρέθη καταγεγραμμένη πρόσδοδος ἄχρι τέλους τοῦ Ραμαζάν τοῦ ἔβδομηκοστοῦ ἐνάτου ἔτους, ὀκτακόσαιοι σαράντα χιλιάδες ἄσπρα. Ὅθεν κατὰ τὸ ἰλάμι τοῦ διαληφθέντος μπισταντζήμπαση ἐγένετο καϊδί⁷³ εἰς τοὺς κώδικας τοῦ μεβκουβατιοῦ κατὰ τὸ ἀνωτέρω δερκινάρι, τὸ νὰ διατηρῶνται καὶ νὰ διαφυλάττωνται τὰ τε ἀπ' ἀρχῆς καὶ τὰ μετὰ τὴν νέαν καταγραφὴν σουρούτια τοῦ μοναφιετιοῦ σερμπεσιγιετιοῦ των καὶ διὰ τελχισιοῦ καὶ δι' ὑψηλῆς ἐπιταγῆς ἐξεδόθη ἐπὶ βασιλείας τοῦ αἰοδίμου σουλτάν Μουσταφᾶ κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑκατοστὸν ἔβδομηκοστὸν ἔνατον ἔτος ἱερὸς ὁρισμός, ὅστις καὶ ἐπεκοσμήθη διὰ βασιλικοῦ χαττιοῦ κατὰ τὴν ιε' τοῦ Ζίλχετζε τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ὁμοίως καὶ κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑκατοστὸν ὀγδοηκοστὸν ὀγδοὺν ἔτος ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ αἰοδίμου ἐνδόξου πατρὸς μου σουλτάνου Ἀβδούλ Χαμίτ, διὰ βασιλικοῦ του χαττιοῦ, ἐξεδόθη καὶ αὐθις ἱερὸς ὁρισμός, ὅστις ἐγένετο δερκινάρι ἀπὸ τοῦ μεβκουβατιοῦ. Καὶ ἤδη παρεκάλεσαν οἱ τοῦ Ἁγίου Ὅρους διαληφθέντες καλόγηροι δι' ἀρτζοχαλίου των, ὅπως ἐκδοθῇ ὑψηλὸς ὁρισμός ἐπικυρωτικὸς τῶν ἀνωτέρω εἰς τὸ νὰ μὴν ἐνοχλῶνται ἐναντίον τοῦ μοναφιετιοῦ των. Ὅθεν, ἐξελθόντος τοῦ καϊδιοῦ τοῦ εἰρημένου ὁρισμοῦ, ἐξητάσθησαν καὶ οἱ κώδικες, ἐν οἷς εὐρέθη γεγραμμένον, ὅτι κατὰ τὸ χιλιοστὸν διακοσιοστὸν δέκατον ἔνατον ἔτος εἶχεν ἀνατραπῇ τὸ μοναφιγέτι των καὶ ὅτι ἔπαιτα κατὰ τὸ χιλιοστὸν διακοσιοστὸν εἰκοστὸν ἔτος ἐπεκυρώθη διὰ βασιλικοῦ χαττιοῦ καὶ ὅτι ὑπεσχέθησαν νὰ δίδουν εἰς τὸν διαπιλῇ μου χαζινὲ λόγφ ἀμοιβῆς καὶ εὐχαριστίας δύο χιλιάδας γρόσια κατ' ἔτος καὶ ὅτι κατὰ τὸ χιλιοστὸν διακοσιοστὸν εἰκοστὸν τρίτον ἔτος ἐξεδόθη ἕκ νέου ἕτερος ὁρισμός καὶ ὅτι δὲν εὐρέθη ἐκδοδομένος ἄλλος ἀντίθετος. Ταῦτα ἐγένοντο δερκινάρι ἀπὸ τοῦ μεβκουβατιοῦ. Ὅθεν κατὰ τὸ δερκινάρι ἐξεδόθη ὁ παρὼν ὑψηλὸς μου ὁρισμός εἰς ἐπίτασιν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν προλαβόντων. Ἡδὴ πληροφοροῦμενοι ὑμεῖς οἱ διαληφθέντες, ὅτε κριτῆς, ἀγιάνης καὶ ὁ χασεκῆς, ὅτι κατὰ τὴν ρηθεῖσαν διάταν⁷⁴ καὶ ἔτος ἐδόθη περὶ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως ἕκ νέου ὑψηλὸς ὁρισμός, διατάσσομεν νὰ πράττετε κατὰ τε τὰ προλαβόντα καὶ κατὰ τὸν παρόντα εἰς ἐπικύρωσιν τοῦ προτέρου ἢ ἐκδοθέντος ὁρισμοῦ καὶ νὰ προσέχητε καλῶς νὰ μὴν πράττετε ἐναντίον. Οὕτω νὰ γινώσκητε πειθόμενοι εἰς τὸ ἱερὸν ἡμῶν σύμβολον.

Ἐγράφη τῇ δευτέρᾳ τοῦ Σαφέρ, κατὰ τὸ χιλιοστὸν διακοσιοστὸν εἰκοστὸν τέταρτον ἔτος.

Ἐπεξηγήσεις τουρκικῶν λέξεων, φράσεων καὶ ὄρων τοῦ δημοσιευομένου φερμανίου

1) Μοϋλὰς = δικαστής, κριτῆς ἀνώτερος τοῦ καντῆ, ἐκδίδων καὶ ἱερονομικὰς γνωματεύσεις βάσει τῶν διατάξεων τοῦ κορανίου.

- 2) Ἀ γ ι ἄ ν=προύχων, τοπικὸς διοικητής.
- 3) Ὁ τ ζ ἄ κ ι ο ν τ ὧ ν μ π ο σ τ α ν τ ζ ἡ δ ω ν=σῶμα τῆς ἀνακτορικῆς φρουρᾶς, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον προήρχοντο πολλοὶ τιτλοῦχοι τῆς Ὁθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας.
- 4) Χ α σ ε κ ῆ ς=ἀξιοματοῦχος τοῦ παλατίου, ἀπεσταλμένος.
- 5) Μ ο υ μ π α σ ῖ ρ η ς=ἀπεσταλμένος, ὑπἄλληλος ἀνακτορικός.
- 6) Ἰ λ ἄ μ ι=ἐκθεσις ἐπισήμων προσώπων τοῦ κράτους ἐκτελεστή, εἶδος ἀποφάσεως ἐπὶ φορολογικῶν κειμένων.
- 7) Μ π ο σ τ α ν τ ζ ἡ μ π α σ η ς=ἀρχηγὸς τῆς Ἀνακτορικῆς Φρουρᾶς.
- 8) Σ ο υ ρ ο ῦ τ ι α=ὀρισμοί, κυρίως ἀντίγραφα τοῦ κώδικος, περιέχοντα ὅρους τῆς φορολογίας.
- 9) Μ ο υ α φ ι γ ἑ τ ι α=ἀπαλλαγαί.
- 10) Ρ α μ α ζ ἄ ν=μῆν, ἀρχὴ τοῦ ραμαζανίου, τῆς νηστείας δηλ.
- 11) Τ ζ ἑ π χ ο υ μ α γ ι ο ὦ ν=ἰδιαίτερον σουλτανικὸν ταμεῖον.
- 12) Κ α λ ἑ μ ι=γραμματεία τρόπον τινὰ τῆς διευθύνσεως φορολογίας.
- 13) Ἐ φ κ ἄ φ=κτηματικὸν γραφεῖον.
- 14) Χ α ζ ι ν ἑ ς ἢ χ α σ ν ἑ ς=θησαυροφυλάκιον.
- 15) Δ ε ρ κ ι ν ἄ ρ ι=παραπομπή, ἐγγραφή.
- 16) Ν α χ ι γ ἑ ς=δῆμος, ἐνίοτε μεγάλη Κοινότης (περιοχή).
- 17) Ἐ μ ῖ ν η ς=φορολογικὸς ὑπἄλληλος, ἔμπιστος ἐπὶ εἰσπράξεων φορολογικῆς μορφῆς.
- 18) Β ο ἰ β ὀ δ α ς=πολιτικὸς διοικητὴς περιοχῆς, λέξις σλαβικῆς ἐτυμολογίας.
- 19) Σ ο ὐ μ π α σ η ς=ἀστυνόμος, ἀξιοματικὸς ἀστυν. σώματος.
- 20) Χ α σ ε κ ῆ ς=ἀξιοματοῦχος τοῦ παλατίου ἢ ἐξαρτώμενος ἐκ τοῦ παλατίου, ἀπεσταλμένος.
- 21) Χ ἄ τ τ ι=διάταγμα ἐπικυρωτικόν.
- 22) Ρ α γ ι α λ ῖ κ ι=ὑποταγή, ρ α γ ι ᾶ ς=φόρου ὑποτελῆς.
- 23) Σ ε ρ μ π ε σ τ ι γ ε τ ι ν α μ ἑ ς=ἄδεια ἐλευθέρας νομῆς, διακατοχῆς κ.λ.π.
- 24) Ὁ τ ζ α κ λ ῖ κ ι=ἐστία στρατιωτικῶν σωμάτων, ἔδρα.
- 25) Ἐ χ λ η ο ὕ ρ φ=ἄνδρες ἐπιρροῆς, διακρινόμενοι.
- 26) Μ ε β κ ο υ β ἄ τ=κτηματολόγιον.
- 27) Κ ι ρ π ἄ ς=ἀντίτιμὸν ὑφάσματος (φορολ.)
- 28) Ζ α ρ ἄ λ κ α σ α π ι ἑ=εἰδικὴ φορολογία ὑπὲρ τῆς ἀνακτορικῆς φρουρᾶς.
- 29) Ἀ β α ρ ῖ ζ=φορολογία ἐν τῇ γενικῇ ἐννοίᾳ, διαιρουμένη ἀναλόγως τοῦ σκοποῦ, ὃν ἐπεδίωκε, κυρίως δὲ κεφαλικὴ φορολογία.
- 30) Μ α λ ι γ ἑ=δημόσιον.
- 31) Β α σ ι λ ι κ ὸ ν δ ι β ἄ ν ι=βασιλικὸν συμβούλιον, ὑπουργικόν.

32) Βεράτι=διάταγμα περιέχον προνόμια, φορολογικὰς ἀπαλλαγὰς καὶ παρεμφερῆ.

33) Πίσκοπος μουκατασί=δικαιώματα ἐπισκόπου.

34) Σαφά γκελντί=κατὰ κυριολεξίαν καλῶς ὥρισες φορολογία περίεργος ὑπὲρ ἐπισήμων ἀπεσταλμένων.

35) Ἰμνταδιγέ=βοήθεια (φορολ.)

36) Μεντζιλ=σταθμοὶ ἀλλαγῆς, τὰ γνωστὰ ἐκ τῆς ἱστορίας μεντζίλια.

37) Μπαϊράκ σεϊμέν=σημαιοφόροι φυλάκων (στρατ.)

38) Κιουρέκ κασμά ἄχτσεσί=εἰσφορά διὰ πτύα καὶ σκαπάνας (φορολ.)

39) Τεφτησι ἐκκλησιῶν=ἐλεγχος ἐκκλησιῶν (φορολ.)

40) Τελχίσι=βεζυρική ἔκθεσις.

41) Διβάν καλεμί=Γραμματεία Ἀνακτορικοῦ Συμβουλίου.

42) Νεφερ=ἄνδρες, στρατιῶται.

43) Τελχίσι=βεζυρική ἔκθεσις.

44) Σαμπάν=μὴν τοῦ ἔτους.

45) Ζιλκαντέ=(ὁμοίως).

46) Μουτεβελής=ἐπίτροπος.

47) Νοῦρι Ὁσμανιγιέ=ἱερὸν τέμενος ἐν Κωνσταντινουπόλει τοῦ σουλτάνου Ἀχμέτ, διὰ τὸ ὅποιον εἰσεπράττετο φορολογία.

48) Ἰράδια=ἔσοδα.

49) Σπέντζα=φόρος καταναλώσεως κρέατος χοίρου.

50) Ταχσίλ=εἰσπραξις.

51) Μουκατᾶ ἰζιμή=ἔγγειος φορολογία.

52) Ρέσμι=φόρος.

53) Ντονοῦμ=στρέμμα.

54) Μουπαγιᾶ=ἐξαγορά.

55) Καλεντερχανέ=ἀρχιγραμματεία.

56) Ἰχσαριγιέ=δικαιώματα κλητῆρος.

57) Μηρί=Δημόσιον.

58) Ζαμπίτης=ἀξιοματικός.

59) Τεσριφιγιέ=ὑποδοχή.

60) Κονδουμιέ ἄρπά=εἰσφορά κριθῆς.

61) Σαμπάν ἄχτσεσί=εἰσφορά ἀχύρου (φορολ.).

62) Καϊδι=ἐγένετο ἐγγραφή, ἐσημειώθη.

63) Τεφτερχανές=Γενικὸν λογιστήριον.

64) Μπεντέλ=ἀντισήκωμα (φορολ.).

65) Μουμπαγιᾶ=ἐξαγορά.

66) Τελσίμι=ἐξόφλησις.

67) Ἰρσαλιγιέ=ἔμβασμα, χρηματικὴ ἀποστολή, προερχομένη ἐκ φορολογικῶν εἰσπράξεων.

68) Νοζοὺλ ἄχτσεσί=εἰσφορὰ προϊόντων παραγωγῆς.

69) Ἰζταριγιέ=δικαίωμα ἀχύρου (φορολ.).

70) Τεσριφιγιέ=ὑποδοχή (φορολ.)

71) Κονδουμιγιέ=χρηματικὸν ποσὸν προσφερόμενον κατὰ τὴν ἄφιξιν ἀνωτέρου ὑπαλλήλου.

72) Βίγλα=παρατηρητήριον, ὕψωμα, ἀπὸ τὸ ὅποιον βλέπει κανεὶς εἰς μεγάλην ἀπόστασιν. Εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος ὑπάρχουν τὰ ὑψώματα τῆς Βίγλας.

73) Καϊδι=ἐγένετο ἐγγραφή, ἐσημειώθη.

74) Διάτα=ἐντολή, διαταγή.

Ι. Κ. ΒΑΣΙΔΡΑΒΕΛΛΗΣ